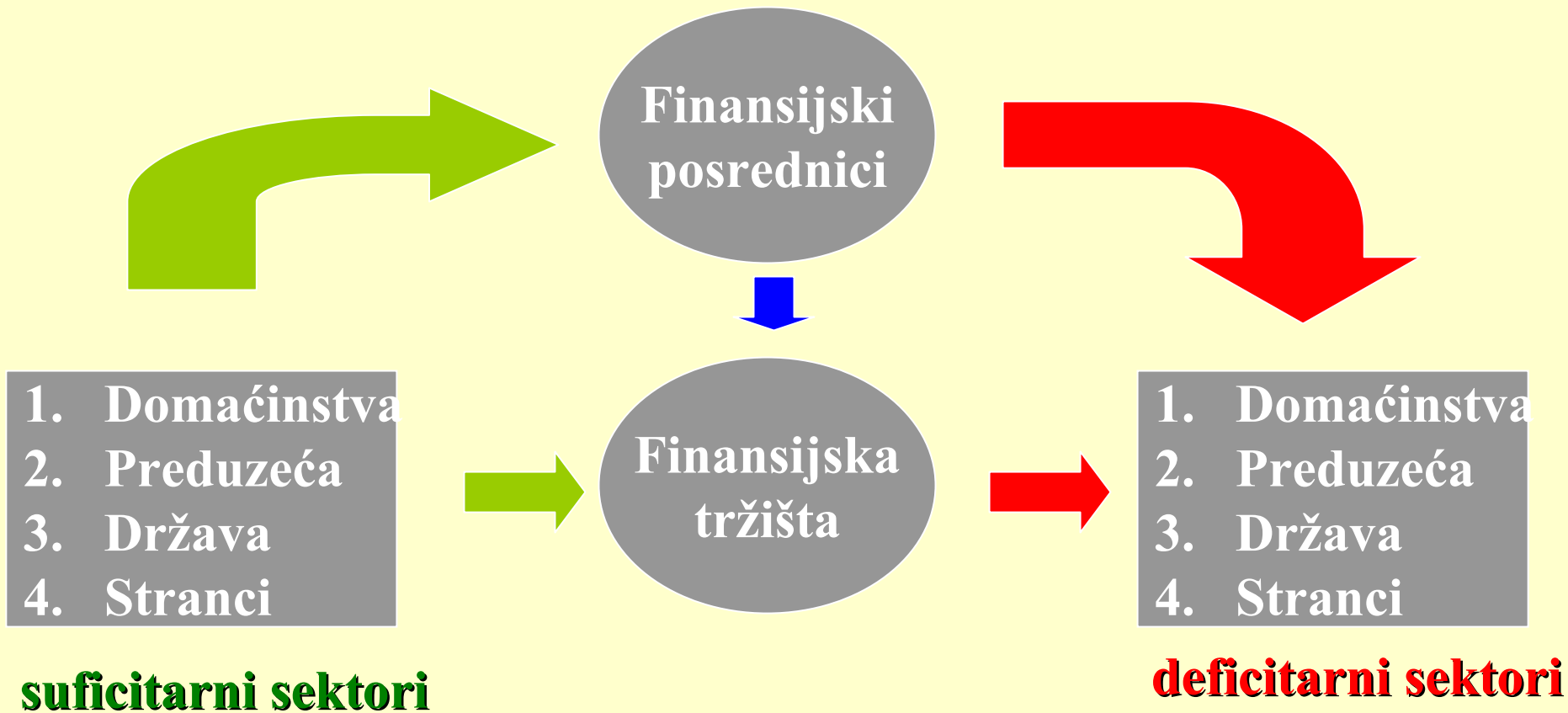

Finansijska tržišta

Tokovi finansijskih sredstava

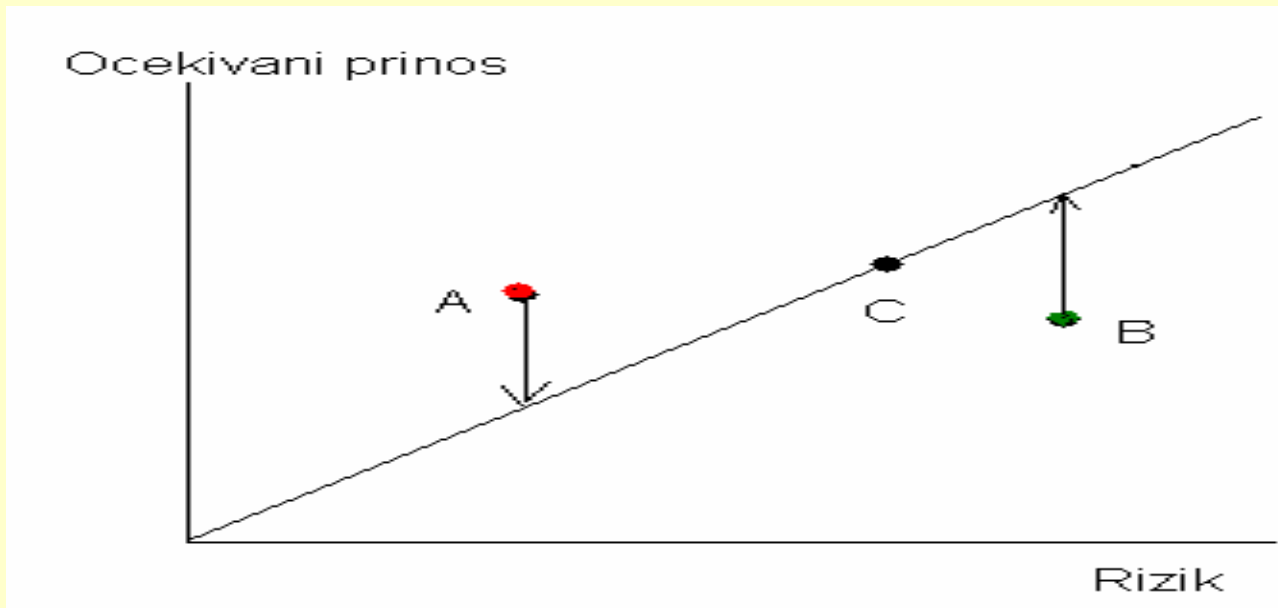

Definicija finansijskih tržišta

- **Širi koncept-** zbir svih finansijskih transakcija, svaki prenos finansijskih sredstava od finansijski suficitarnih ka deficitarnim privrednim subjektima-neposredno i posredno finansiranje
- **Uži koncept-** organizovano tržište, berzanski i vanberzanski promet-neposredno finansiranje
- Medijum za očuvanje realne vrednosti finansijskih sredstava i njihovo uvećanje kroz prihode (kamata, dividenda) i kapitalnu aprecijaciju.

Efikasna alokacija

- Sučeljavanjem ponude i tražnje formira se cena finansijskog instrumenta.
- **Finansijski instrument-** *pravo na budući prihod ili imovinu izdavaoca, može biti u formi hartije od vrednosti ili depozita*
- Proceniti realnu cenu, kupovati potcenjene, a prodavati precenjene instrumente
- Očekivana stopa prinosa zavisi od stepena sigurnosti, tj. Rizičnosti
- Viši rizik podrazumeva višu stopu prinosa i obrnuto

Potcenjena (nisko rizična HoV)- rast tražnje, rast cene do realnog nivoa i pad očekivanog prinosa

Precenjena (visoko rizična HoV)-pad tražnje, pad cene i rast očekivanog prinosa do realnog nivoa

-Važnost realne, ažurne i potpune informacije

-Poverenje u zvanične informacije, državne regulatorne, zakonodavne i sudske institucije, finansijska tržišta, institucije, instrumente.

Uloga finansijskih institucija

- **Indirektno (posredno) finansiranje**

Poslovne banke, štedionice, finansijske kompanije, investicioni fondovi, osiguravajuće kompanije, penzioni fondovi

- **Direktno (neposredno) finansiranje**

Brokerske i dilerske kuće, investicione banke, investicioni savetnici, berze i vanberzanska tržišta

Informaciona asimetrija

- Transaktori, po pravilu, raspolažu različitim informacijama
- Rizici:
 - 1. Negativne selekcije (Adverse selection)**
 - Pre finansijske transakcije
 - Rizik izbora pogrešnog subjekta deficitarnog sektora
 - 2. Zloupotrebe (Moral hazard)**
 - Posle finansijske transakcije
 - Rizik da će izdavalac finansijskog instrumenta preduzimati aktivnosti u suprotnosti sa interesima investitora, a pre potpunog izmirenja obaveza iz obavljene finansijske transakcije
- Uloga finansijskih institucija i države u pružanju informacija, analizi, kontroli, superviziji
- **Transakcioni troškovi-** ekonomija obima

Regulacija finansijskog sistema

Država:

- Reguliše dostupnost bitnih informacija
- Kontoliše poslovanje finansijskih institucija (izdavanje dozvola, poslovno izveštavanje, restrikcije u poslovanju, osiguranje depozita)
- Kontroliše monetarnu politiku (stabilnost vrednosti nacionalne valute, kamatne stope)

Struktura finansijskog sistema

Hartije od vrednosti

- Dokumenti koji dokazuju dug ili vlasništvo i daju pravo na potraživanje određenog prihoda ili kapitala.

HoV na tržištu novca:

- kratkoročne državne obveznice (*Treasury Bills*)
- depozitni certifikati (*CDs*)
- bankarski akcepti (*Bankers acceptances*)
- ugovori o repkupovini (*Repurchase agreements*)
- komercijalni zapisi (*Commercial papers*)
- federalni fondovi (*Federal Funds*)

Derivati:

- opcije (*Options*)
- fjučersi (*Futures*)
- varanti (*Warrants*)

Hov na tržištu kapitala:

- srednjoročne i dugoročne državne obveznice (*Treasury Notes i Bonds*)
- obveznice lokalnih državnih organa (*municipal bonds*)
- hipotekarne založnice (*mortgage-backed securities*)
- korporativne obveznice (*corporate bonds*)
- obične akcije (*common stock*)
- preferencijalne akcije (*Preferred stock*)
- zamenljive HOV (*convertible securities*)

Vrste finansijskih tržišta

- **Prema ročnosti instrumenata:**

1. Tržište novca
2. Tržište kapitala (obveznica, akcija, hipoteka)

- **Prema prometu instrumenata:**

1. Primarno
2. Sekundarno

- **Prema stepenu organizovanosti:**

1. Organizovano (Berze, OTC)
2. Neorganizovano

- **Prema prirodi potraživanja:**

1. Tržišta duga
2. Tržišta vlasništva

1. depozitno-kreditno

2. tržište HOV

- **Prema roku izvršenja transakcije**

1. Promptna

2. Termanska

- **Prema poreklu učesnika:**

1. Domaće

2. Međunarodno

Finansijske institucije

Finansijski posrednici

Uslužne finansijske institucije

Depozitne

Nedepozitne

1. KOMERCIJALNE BANKE
2. ŠTEDIONICE:
 - ŠTEDNO-KREDITNA UDRUŽENJA
 - ŠTEDNE BANKE
 - KREDITNI SINDIKATI

1. INSTITUCIJE UGOVORENE ŠTEDNJE
 - OSIGURAVAJUĆE KOMPANIJE
 - Za osiguranje života
 - Za osiguranje imovine
 - PENZION FONDovi
 - Privatni
 - Državni
2. INVESTICIONI POSREDNICI
 - Investicioni fondovi
 - Fondovi tržišta novca
 - Finansijske kompanije

1. BROKERSKE KUĆE
2. DILERSKE KUĆE
3. INVESTICIONE BANKE
4. INVESTICIONI SAVETNICI
5. ORGANIZOVANA TRŽIŠTA (BERZE I OTC)

Trendovi razvoja

- Deregulacija i finansijske inovacije
- Konkurencija među finansijskim institucijama
- Cilj: ekonomija obima, sinergije, diversifikacija
- Finansijski konglomerati
- Globalizacija